

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ РОСІЙСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК,
М. МОСКВА
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ДРЕКСЕЛЯ, США
АЛЬ ХАДАР ІНСТИТУТ, ОАЕ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ**

МАТЕРІАЛИ

VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Пріоритети розвитку національної економіки в контексті
євроінтеграційних та глобальних викликів»**

20-21 квітня 2016 р.

Частина 2

ХАРКІВ 2016

СЕКЦІЯ 3
ПРІОРИТЕТИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК НАСЛІДОК ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В
ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ

Канд. екон. наук, проф. Балджи М.Д.
Одеський національний економічний університет

Останнім часом все більше уваги приділяється створенню моделей соціально-економічного розвитку та екологічного спрямування. Моделювання є провідною методологією пізнання людством суті природних і суспільних явищ різного рівня складності та вірогідним підходом виходу з критичних ситуацій.

Визначення набору індикаторів для системи оцінки еколого-економічного розвитку може ґрунтуватися на наступних вимогах:

1. Для оцінки необхідно розробити початковий набір індикаторів, який відображав би певні характеристики і компоненти, а також особливості обраного об'єкту.

2. Початковий набір індикаторів обирається з точки зору доступності даних із статистичних джерел.

3. За допомогою кореляційно-регресійного аналізу коригується набір обраних показників, а також визначається ступінь достовірності даних.

4. На основі виділених факторів і оцінки ступеня впливу кожного з факторів будується лінійна або статична багатофакторна модель, що відображає тісноту взаємозв'язків обраних індикаторів.

5. Застосування розробленої моделі повинно сприяти формуванню іміджу та інвестиційної привабливості, а також можливості прогнозування стійкості еколого-економічного розвитку.

Вихідною точкою при розробці інструментарію оцінки є точне визначення призначення індикаторів та їх тимчасові рамки.

Подальше дослідження спрямоване на забезпечення застосування інструментарію для отримання достовірної та практично значущою схеми оцінки, поряд з виявленням основних проблем еколого-економічного розвитку та шляхів їх вирішення.

При побудові моделей еколого-економічного процесів застосовуються такі принципи:

1) системності, що обумовлює злиття методів системного аналізу і математичного моделювання та полягає в усвідомленні цілісності об'єктів, їхньої стійкості, взаємодії з факторами зовнішнього впливу тощо;

2) єдності структурності та ієрархічності зводиться до структурування моделі, тобто виділення істотних підсистем та елементів із сукупності всіх зв'язків і складових;

3) багатомодельного опису обумовлений наявністю динамізму та складністю об'єктів, тому виникає необхідність створення множинних взаємодоповнюючих моделей;

4) єдності формалізованого і неформалізованого опису полягає у доцільності врахування при побудові моделей еколого-економічних систем не тільки формалізованого (математичного) опису, а й неформалізованого (нематематичного);

5) єдності теорії і практики – пов'язаний з прикладним призначенням новостворених моделей.

Отже, врахування зазначених принципів дозволяє побудувати модель еколого-економічних систем з метою отримання можливостей оцінювання потенційних наслідків застосування різних стратегій розвитку.

Підсумкова модель еколого-економічного розвитку показана на рисунку 1.

Рисунок 1 – Модель еколого-економічного розвитку

Для довгострокових рішень на відміну від технічних насамперед

характерна необхідність вибору з ряду взаємовиключних (альтернативних) варіантів дій; великі масштаби змін при переході від однієї альтернативи до іншої; необхідність зіставити і комплексно оцінити різні аспекти, фактори і критерії, необхідність зробити принциповий вибір і т.д. При цьому, якщо головний, стратегічний вибір зроблений, то далі залишається конкретизувати, деталізувати програму робіт і контролювати її реалізацію, так щоб досягти наміченого результату. Це теж необхідні завдання, але вже не такі масштабні, що не вимагають принципових рішень [1, с. 6]. Такі завдання називають визначають короткострокову мету.

Моделювання взаємодії трьохскладової структури – багатофакторна задача із значною кількістю внутрішніх і зовнішніх системних зв'язків природничого та антропогенного характеру [2, с. 302].

Запропонована модель відображає взаємозв'язок між екологічним станом та соціально-господарською діяльністю, яка негативно впливає на навколишнє природне середовище. Прийняті природоохоронні заходи в деякій мірі знижують або перешкоджають росту антропогенного навантаження, що підтверджується кількісними та якісними характеристиками: проводиться постійний розрахунок і аналіз таких показників, як наприклад, інтенсивність викидів шкідливих речовин в атмосферу від пересувних та стаціонарних джерел; інтенсивність водоспоживання; забір води з природних об'єктів; скидання стічних вод в поверхневі водні об'єкти; застосування добрив (мінеральних, органічних); використання пестицидів; площа сільгоспугідь; площа лісів; обсяг відходів (виробничих, побутових, небезпечних); площа земель, забруднених відходами та ін. Результат аналізу отриманих даних, що відображають стан довкілля певний період в кількісному та якісному вираженні, підтверджує факт необхідності стабілізації в процесі управління національною економікою.

В наукових джерелах [3] існує багато напрацювань щодо побудови моделей розвитку, однак на нашу думку, доцільно у кожному конкретному випадку враховувати особливості трьох складових – соціальної, економічної та екологічної, які в загальному цілому дозволяють враховувати перспективи та намічати пріоритетні шляхи інноваційно-інвестиційного розвитку.

Відзначимо, що дієздатність запропонованої моделі може визначати сукупність правових, економічних та організаційних заходів державного регулювання інноваційної діяльності. Це дозволить розробити форми стимулювання державою інноваційно-інвестиційних процесів, тобто забезпечити гарантії і пільги суб'єктам підприємницької діяльності за допомогою безвідсоткового кредитування за рахунок коштів відповідних бюджетів, компенсації відсотків за кредитування інноваційних проектів, можливість впровадження прискореної амортизації основних фондів 3 групи; пільговий режим оподаткування інноваційної діяльності.

Таким чином, основна ідея, закладена в модель еколого-економічного розвитку базується на досягненні всебічного зростання регіонів України.

Література: 1. Андронникова Н.Г., Баркалов С.А., Бурков В.Н., Котенко А.М. Модели и методы оптимизации региональных программ развития / Н.Г. Андронникова, С.А. Баркалов, В.Н. Бурков, А.М. Котенко. – М.: ИПУ РАН, 2001. – 60 с. 2. Балджи М.Д. Організаційно-економічні засади комплексного природокористування на регіональному рівні / М.Д. Балджи. – Одеса: Атлант, 2010. – 500 с. 3. Оболенський О.Ю., Королук Ю.Г. Модель регіональної соціально-економічної системи як інструмент аналізу та управління регіональним розвитком / О.Ю. Оболенський, Ю.Г. Королук // Економіка та держава. – 2010. – № 1. – С. 90 – 94.